

Riksdagen

Stenografiska uppteckningar

vid EU-nämndens sammanträden

2010/11:6

Onsdagen den 27 oktober

Stenografiska
uppteckningar
2010/11:6

1 § Möte i Europeiska rådet

Statsminister Fredrik Reinfeldt

**Information och samråd inför möte i Europeiska rådet
den 28–29 oktober 2010**

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

Vi hälsar statsministern med medarbetare välkomna till EU-nämnden, första gången denna mandatperiod, inför Europeiska rådets möte i morgon och på fredag. Jag ber att statsministern inleder detta samråd med sin föredragning.

Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande, ledamöter av riksdagens EU-nämnd! Europeiska rådet träffas i Bryssel den 28–29 oktober under ledning av den valde ordföranden Herman Van Rompuy. I fokus för mötet står den ekonomiska styrningen i unionen. Herman Van Rompuy ska presentera slutrapporten från den ekonomiska expertgruppen, task force, som han har lett sedan mars i år. Betydelsen av denna rapport kan inte nog betonas. Ambitionen är att genom förbättrade och förstärkta regelverk bättre rusta EU för framtida kriser, därtill att undvika den typ av offentlig-finansiella kriser som vi i dag ser i bland annat Grekland.

Toppmötet kommer också att behandla förberedelser inför G20-mötet i Seoul den 11–12 november liksom inför klimatmötet i Cancún i början av december. Därutöver kommer vi att diskutera EU:s kommande toppmöte med USA, Ryssland och Ukraina.

Europaparlamentets talman deltar som vanligt i de inledande diskussionerna.

Herr ordförande! Den svenska ekonomin är god. Sverige tillhör de länder i Europa som snabbast återhämtar sig efter

den ekonomiska krisen, och det sker på bred front. Vi räknar bara i år med en bnp-tillväxt på närmare 5 procent. Arbetslösheten sjunker och sysselsättningen ökar. Det är en utveckling som enligt prognoserna förstärks framöver. Sammantaget bedöms antalet sysselsatta öka med ca 220 000 personer mellan 2010 och 2014. Detta sker till följd av återhämtningen i konjunkturen och till följd av regeringens politik.

I övriga Europa går återhämtningen betydligt långsammare. Europeiska kommissionen förutspår en bnp-tillväxt för hela EU på strax under 2 procent. Samtidigt lyfts ett varningens finger för att situationen är osäker och återhämtningen bräcklig.

Sverige har allt att vinna på att Europa som helhet snabbt tar sig ur den ekonomiska nedgången för att åter börja konsumera och producera. Exporten svarar för ungefär 50 procent av vår bnp, och inte mindre än 60 procent av denna export går till EU-länder. Sambandet mellan tillväxt i Europa och jobb och välfärd i Sverige är därmed mycket starkt. När Europas ekonomi är i ordning och växer så växer också våra framtidsutsikter. Omvänt kan man säga att vår tillväxt, våra jobb och vår välfärd hotas om finansiell oro råder i övriga Europa.

Det är mot denna bakgrund vi ska se förslagen i Van Rompuys ekonomiska expertgrupp. Det är förslag som syftar till att öka motståndskraften i de europeiska ekonomierna. Därmed kan vi bättre stå emot nya kriser. Med bättre immunförsvar i Europa blir utsikterna för att behålla exporten, produktionen och jobben i Sverige under nästa kris avsevärt bättre.

Fördelarna av det europeiska samarbetet för att säkra finansiell stabilitet och ordning och reda i våra ekonomier är mycket tydliga. Sverige kan inte på egen hand vaccinera sig mot ekonomiska nedgångar. Jag välkomnar därför att medlemsländerna genom expertgruppens rapport enats om förstärkt ekonomisk styrning. Det gäller inom ett antal områden.

För det första behöver man förstärka den förebyggande delen av stabilitets- och tillväxtpakten, detta så att länderna bättre och i tillräcklig utsträckning värnar de offentliga finanserna i goda tider.

En andra målsättning är ökat fokus på den offentliga skuldsättningen. Inte minst den senaste tidens kriser inom euroområdet har visat att alltför stora offentliga skulder snabbt kan bidra till förstärkt finansiell oro och turbulens. Task forcen har nu bland annat enats om att det ska vara möjligt att starta så kallade underskottsförfaranden om länder har höga skulder som inte minskar i tillfredsställande takt.

Ett tredje område avser hur man ska stärka incitamenten och sanktionsmöjligheterna för att förmå länder att genomföra en ansvarsfull finanspolitik. Det handlar bland annat om att stärka rapporteringskrav och uppföljning. Vidare handlar det om att inrätta finansiella påtryckningsmedel i form av sanktioner. I ett första steg ska dessa endast gälla för euroländer.

För det fjärde handlar det om att på EU-nivå etablera en förbättrad övervakning och korrigering av obalanser i medlemsstaternas ekonomier, detta som en väg att minska risken för att bubblor byggs upp i ekonomierna.

Ett femte område avser hur de nationella budgetramverken kan stärkas. Sverige utgör här ett bra exempel på hur ett budgetpolitiskt ramverk tillsammans med en ansvarsfull finanspolitik kan vara avgörande för att upprätthålla sunda offentliga finanser under en finansiell kris. Vi ser därför mycket positivt på att kraven på de nationella budgetramverken föreslås stärkas.

Den så kallade europeiska terminen, vilket innebär bättre samordning av ekonomisk rapportering, har redan beslutats och kommer att börja gälla från 2011.

Slutligen konstaterar task forcen att en permanent krishanteringsmekanism för euroområdet bör etableras, detta för att hantera framtida offentlig-finansiella kriser under ordnade former. Denna mekanism har dock inte blivit föremål för några längre diskussioner i expertgruppen.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Van Rompuys expertgrupp gjort viktiga framsteg i att förbättra den ekonomiska styrningen i Europa. Samtidigt kommer Sverige att arbeta för en ytterligare skärpning där så är möjligt när kommissionens lagförslag nu ska behandlas i rådet.

Herr ordförande! Som nämnden säkert noterat blev den permanenta krishanteringsmekanismen också föremål för en överenskommelse mellan Tyskland och Frankrike i förra

veckan. Frankrike ställde sig bakom det tyska kravet på fördragsändringar för att inrätta en mekanism i utbyte mot att Tyskland accepterade en reducerad automatik i sanktionsbesluten, något som ju Frankrike länge drivit. Mycket talar för att denna frågeställning och just denna överenskommelse kommer att inta en central plats i diskussionerna vid toppmötet nästa vecka.

Från svensk sida anser vi att inrättandet av en permanent krishanteringsmekanism är viktigt. Sverige är berett att delta i en sådan. Vi måste med alla medel säkerställa att EU står bättre rustat vid nästa ekonomiska kris. Samtidigt är det viktigt att mekanismen vilar på en solid grund med strikta regler för hur medlemsländerna hanterar sina ekonomier. Detta avser jag också att framföra vid toppmötet. Sverige hade till exempel föredragit en starkare automatik i sanktionsbesluten än vad den fransk-tyska överenskommelsen ger vid handen. Den fortsatta diskussionen om de lagförslag som kommissionen presenterat för att förbättra den ekonomiska styrningen blir därför viktig.

Vad gäller specifikt frågan om nya fördragsändringar befinner sig Angela Merkel, Tysklands förbundskansler, i en svår situation. Alla inser vi svårigheterna i att öppna för långa förhandlingar om nya fördragsändringar, vilka dessutom kan bli svårsmälta i många medlemsländer. Samtidigt vet Angela Merkel att hennes parlament inte kommer att låta henne öppna den tyska plånboken nästa gång ett europeiskt land hamnar i kris om hon inte får igenom dessa fördragsändringar och en permanent krishanteringsmekanism.

Slutligen vill jag tillägga att det inte kan uteslutas att frågan om en skatt på finansiella transaktioner åter blir föremål för diskussion. Som jag vid tidigare tillfällen redogjort för i nämnden motsätter sig Sverige en sådan skatt, detta då den blir verkningslös utan global samordning, och en sådan samordning är inte att förvänta. Däremot är vi positiva till nationella stabilitetsavgifter inom den finansiella sektorn, något Sverige som bekant också redan har infört.

Herr ordförande! Vi kommer också att diskutera förberedelserna inför det G20-möte som ska hållas den 11–12 november i Seoul. En av huvudpunkterna på detta möte är G20:s tillväxtramverk, framework for growth. Inom ramverket ska G20 enas om rekommendationer för de enskilda G20-medlemmarnas ekonomiska och finansiella politik. G20

ska också diskutera implementering och konkretisering av tidigare åtaganden på finansmarknadsområdet. Därtill ska styrnings- och inflytandereformerna i IMF behandlas. Här handlar det om överföring av röstandelar till underrepresenterade länder och tillväxt- och utvecklingsländer samt sammansättningen av IMF:s styrelse. Från svensk sida ställer vi oss här bakom de EU-positioner som antogs i Ekofin den 19 oktober och som nämnden redan tagit del av.

Herr ordförande! Toppmötet kommer också att diskutera förberedelserna inför klimatmötet i Cancún i Mexiko. Det var många som hade hoppats komma längre i kampen mot klimatförändringarna än vi gjorde vid toppmötet i Köpenhamn i december förra året. Nu står vi inför ett nytt toppmöte, och utsikterna till avgörande framsteg är inte ljusa. Detta är mer än allvarligt. Medan förhandlingarna pågår fortsätter växthusgasutsläppen och den globala temperaturen att stiga. Samtidigt innebar överenskommelsen i Köpenhamn ändå ett steg i rätt riktning. Genom denna har nästan 140 länder som representerar mer än 80 procent av världens utsläpp gjort åtaganden.

Nu handlar det om att säkerställa att dessa åtaganden blir tillräckligt ambitiösa för att den globala temperaturökningen inte ska överstiga två grader. Framför allt handlar det om att övertyga USA och Kina, de två länder som tillsammans står för över 40 procent av jordens utsläpp. Utsikterna för att USA ska öka sin ambition på klimatområdet i en nära framtid ser jag dock tyvärr inte som stora. Det är att beklaga, samtidigt som det inte får innebära att vi ger upp våra ansträngningar.

Herr ordförande! Vid toppmötesmiddagen kommer vi att stämma av förberedelserna inför EU:s kommande toppmöte med USA, Ryssland och Ukraina. Den globala ekonomin och åtgärder för att säkra en fortsatt återhämtning väntas stå i centrum för toppmötet med USA. En rad aktuella frågor på det utrikespolitiska området kommer också att diskuteras. Vi tycker dessutom att det skulle vara angeläget att diskutera frihet på Internet och så kallad cybersäkerhet, ett område där EU och USA har gemensamma intressen. Ett ryskt WTO-medlemskap är avgörande för Rysslands fortsatta integration i världsekonomin och ett starkt svenskt intresse. Toppmötet med Ryssland kommer också mycket riktigt att fokusera på utestående frågor inför landets WTO-anslutning.

Vid toppmötet kommer även moderniseringspartnerskapet mellan EU och Ryssland att diskuteras. Detta lanserades som bekant vid toppmötet i Stockholm i november förra året. Vår mening är att partnerskapet måste vara heltäckande och också omfatta samarbete i de frågor som tidvis är problematiska i vår relation – mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatlighet. Slutligen stöder Sverige att viseringsfrihet är ett långsiktigt mål i EU–Ryssland-relationen.

Relationen med Ukraina, som är ett europeiskt grannland, är av strategisk betydelse för EU. Toppmötet innebär en möjlighet att upprätthålla momentum i relationen, därtill att tydliggöra EU:s stöd för Ukrainas EU-integration liksom EU:s förväntningar på Ukraina. EU bör fortsätta att leverera tydliga budskap om vikten av gemensamma värderingar, respekt för demokrati och mänskliga rättigheter samt mediefrihet. Jag välkomnar ambitionen att vid toppmötet presentera en handlingsplan för viseringsfrihet som ett långsiktigt mål.

Med detta tackar jag, herr ordförande, och är nu beredd att svara på nämndens frågor.

Anf. 3 ORDFÖRANDEN:

Tack för den redogörelsen!

Vi går över till frågor och svar. Jag kommer att ge ordet till partiernas företrädare i storleksordning, och därmed får vice ordföranden börja kommentera och fråga.

Anf. 4 MARIE GRANLUND (S):

Jag vill tacka statsministern så mycket för inledningen och redogörelsen inför torsdagens och fredagens begivenheter.

Jag skulle vilja koncentrera mitt inlägg till krismekanismen, att den ska permanentas, för det är den stora nya frågan som jag ser det.

Det ekonomiska läget i Europa är väldigt allvarligt. Flera länder har stora problem med att klara sina statsfinanser, samtidigt som arbetslösheten är extremt hög. Den djupa ekonomiska krisen i några av medlemsländerna har redan påverkat utvecklingen på hela den inre marknaden, och risken för en ekonomisk kollaps i de värst drabbade länderna hotar den ekonomiska stabiliteten i hela Europa.

Vi socialdemokrater ser därför behovet av ett samfällt agerande för att få den europeiska ekonomin på fötter och pressa ned arbetslösheten i hela Europa.

Särskilt allvarlig är situationen i euroområdet. Euroländerna är genom den gemensamma valutan helt beroende av att de enskilda länderna hanterar sin finanspolitik på ett ansvarsfullt sätt. Uppenbart krävs det ett regelverk för att säkra detta.

Vi socialdemokrater är därför öppna för att göra ett tillägg till fördraget, men vi skulle gärna se framför allt att det innebär ett närmare samarbete mellan euroländerna. Det skulle ge eurozonen en möjlighet att få ett finanspolitiskt instrument som nu saknas. Jag föreslår därför att detta ingår bland slutsatserna från dagens sammanträde här med EU-nämnden.

Vi socialdemokrater kan emellertid acceptera att det görs ett tillägg till fördraget på detta område som omfattar alla EU-länder om det visar sig vara nödvändigt. Det tillfälliga regelverk som har varit i kraft har fyllt ett väldigt viktigt syfte, och vi ser precis som statsministern ett behov av att även framöver ha ett regelverk på detta område. Finanskrisen har visat på behovet av en tydligare ekonomisk samordning och att Lissabonfördraget i nuvarande form inte räcker till.

Det är dock viktigt att ett sådant tillägg verkligen noga diskuteras och att det inte blir mer omfattande än nödvändigt. Detta är särskilt viktigt om länder som Sverige som är utanför euron och har stabila statsfinanser ska vara med. Vi socialdemokrater har därför fyra tydliga krav som är en absolut förutsättning för att vi ska ge statsministern mandat att förhandla fram ett tillägg till fördraget.

För det första bör en utgångspunkt vara att Lissabonfördraget görs förenligt med det befintliga tillfälliga regelverk som finns i dag.

Specifikt är, för det andra, att inte andra frågor som också rör det ekonomiska området blandas in i den kommande diskussionen. Den sakpolitiska maktfördelningen, som återfinns i Lissabonfördraget, måste hållas intakt. Det nya regelverket måste också vara så smalt som möjligt och enbart syfta till att ge möjlighet till ekonomiskt stöd och ställa krav på enskilda medlemsländer i en djup ekonomisk kris.

För det tredje är det viktigt att regelverket ställer lika och tydliga krav på alla medlemsländer att sköta sina statsfinanser. Inte minst viktigt är det att det finns tydliga krav på hur

man sköter sina statsfinanser även när det inte är ekonomisk kris.

För det fjärde är det viktigt att ett tillägg till fördraget inte innebär att ytterligare maktöverföring till EU i förhållande till vad som i dag gäller för unionens budgetregler i Lissabonfördraget genomförs.

Anf. 5 GUSTAV BLIX (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för en grundlig och gedigen föredragning! Det är uppenbart för alla att de ekonomiska frågorna och inte minst de ekonomiska styrningsfrågorna kommer att stå i centrum för det kommande toppmötet. Mot den bakgrunden är det glädjande att se – precis som statsministern redovisade – att det går så bra för Sverige. Vi verkar ha en prognos på tillväxten som är minst dubbelt så hög som i euroområdet. Våra starka statsfinanser har haft förmågan att möta krisen på ett bra sätt och vi ser nu sysselsättningen komma tillbaka.

Det är viktigt för oss i Sverige. Men som statsministern också påpekade finns det ett tydligt samband mellan hur ekonomin går i Europa och hur ekonomin påverkas i Sverige. Faran är långt ifrån över. Därför är det ett välkommet steg som nu tas när vi tar emot Van Rompuy-rapporten. Det är bara en av de många och stora utmaningar som finns när det gäller Europa och Sverige.

Jag tror att det på sikt framför allt handlar om att skapa jobb och stärka Europas långsiktiga konkurrenskraft. Här spelar EU 2020 en särskilt viktig roll. Inte minst arbetet för en europeisk marknad är en bärande del i EU 2020-arbetet.

Jag vill ge ett exempel på hur den gemensamma marknaden inte är så gemensam som vi kanske skulle önska. Jag tror att många konsumenter känner igen att det inte alltid är så gemensamt i Europa. Många amerikanska företag ser nog sällan den europeiska marknaden så gemensam som vi skulle vilja.

När det stora amerikanska företaget Apple skulle lansera sina iPhones eller läsplattan Ipad valde de att göra det land för land i olika omgångar eftersom de inte ser att det finns en gemensam marknad. Det kanske inte är det tydligaste och viktigaste exemplet, men ett av många exempel på att vi inte har fullt ut integrerat en ekonomi som vi skulle vilja se. Det gäller självklart både i konsumentledet och i producentledet.

Om vi ska klara jobben i Europa tror jag att det är avgörande att vi möter också de många små och medelstora europeiska företagens möjlighet att konkurrera. Då är en stark och gemensam hemmamarknad naturlig och viktig. Detta kräver fortsatta reformer som möter både konsumenterna och företagen.

Vi vill självklart också se det fortsatta arbetet för stabilitet. Där tas nu viktiga steg. Vi välkomnar verkligen regeringens ståndpunkter inför det viktiga arbetet med Van Rompuy-rapporten och andra ekonomiska styrningsfrågor. Stabila statsfinanser är bra både för Sverige och för Europa.

Min fråga till statsministern är enkel: Finns det utrymme att redan nu på toppmötet också diskutera den andra delen av den ekonomiska politiken, det vill säga fortsatta reformer för tillväxt och för att möta jobben som ju är den avgörande framtidsfrågan i Sverige och i Europa?

Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Jag vill hälsa Marie Granlund välkommen i hennes nya roll. Det finns god grund för många av de synpunkter som Marie Granlund har framfört. De liknar synpunkter och frågor som jag själv har väckt i samtal som jag i dagarna har haft med Angela Merkel och David Cameron om hur man ska se en permanentning av en krishanteringsmekanism komma på plats.

Några saker är viktiga att säga. I ljuset av hur det lät i Europa för några år sedan ska vi akta oss för en ordning där europeiska länder tror att man kraftigt och över längre tid kan underfinansiera sina budgetar i tron att det är sättet att hålla i gång ekonomin och att man kan skjuta problemen på framtiden eller försöka lösa sina problem till priset av finansiell instabilitet som spiller över på grannarna. Det är en dålig ordning.

Sverige har ju egna erfarenheter av detta. Vi löste det genom att inrätta ett starkt nationellt ramverk som jag hänvisade till i mitt inledande anförande. Vi har hela tiden i alla sammanhang framfört att det är något som vi anser bör finnas starkt och tryggt på plats i samtliga EU-medlemsländer. Vi kan jobba hur mycket vi vill med europeiska ramverk, men om det inte kommer tidiga reaktioner nationellt finns risken att det blir för sena reaktioner.

Om man har det på plats kan man också gå mot att permanenta den tillfälliga krishanteringsmekanismen. Skälet till att den tillkom var att vi såg att om länder inom eurozonen får betalningsproblem blir det mycket snabbt problem för andra. Vi kan inte se det ske eller se problemen växa utan att åtgärda det.

Utgångspunkten är att tyska experter menar att den tillfälliga krishanteringsmekanismen inte kan få fortsatt stöd i tysk förbundsdag och av tyska jurister med mindre än att man ger underlag och gör förändringar som innebär att den blir förenlig med tysk lag och leder till krav på en fördragsändring inom EU.

Hur man exakt ska sätta den gränsen är, som vanligt när det gäller EU, föremål för diskussioner mellan jurister. Krävs det verkligen en fördragsförändring? Det finns god grund för att ställa den frågan. Under svenskt ordförandeskap kunde vi till slut, efter många års process, föra Lissabonfördraget i hamn. Vi vet att fördragsförändringsprocesserna gör EU mer inåtvänt. Det blir många gånger fel typ av diskussioner. Precis som Marie Granlund påpekar tillförs ofta helt andra saker än det som processerna i grunden syftar till att lösa.

En rimlig utgångspunkt – och det är den tyska utgångspunkten – på torsdag och fredag är att begära mer underlag för att verkligen analysera hur det ser ut. Man bör begära det, tycker jag, av den valde ordföranden Herman Van Rompuy och – det vill jag tillägga – gärna från kommissionen också. Kommissionen har ju parallellt med task forcen även jobbat fram egna förslag och är djupt kunnig i dessa frågor.

Det finns också en poäng i att diskutera hur vittomfattande fördragsförändringen ska bli, om man väljer att göra en sådan. Det främsta exemplet är att den tysk-franska överenskommelsen nämner att som en del av sanktionsinstrumentet föra in att man kan förändra eller ta bort rösträttsmöjligheter. Jag har framfört att det är ett direkt sätt att säkerställa att det blir en väldigt bred fördragsförändringsprocess som säkert kommer att leda till krav på folkomröstningar och få en lång rad andra konsekvenser. Jag har skarpt avrått från detta. Jag tror att det är något som även andra har framfört. Frågan blir: Kan man mer avgränsat se på en fördragsförändring för att göra det möjligt att lösa de problem som Angela Merkel och Tyskland har åskådliggjort för att få detta på plats?

Det är viktigt för mig att säga det som jag sade inledningsvis, och jag vill inskräpa detta: Det är ingen som tror att den här ordningen kommer att fungera med stabilitet om Tyskland inte är med. Vi har alltså en ordning där vi måste lyssna till Tyskland. Det är bra för eurozonen men också för oss om det finns en permanent krishanteringsfunktion som man har tillit till och som kan vara på plats vid sidan av nationella väl fungerande finanspolitiska ramverk.

Därför hoppas jag att det är möjligt att möta de punkter som Marie Granlund nämnde.

När vi talar om hela EU vill jag säga detta: Storbritannien kommer ju att använda sin opt-out. Det är en mycket intressant brittisk diskussion i förhållande till krav på fördragsförändringar. De kommer att säga: Vi kommer inte att vara en del av detta.

Det ska ändå tas en ratificering med stöd i samtliga 27 parlament. Det ska bli intressant att se hur David Cameron exakt uttrycker den brittiska positionen. Jag vill dock ha sagt att när vi pratar om hela EU kommer Storbritannien förmodligen att dra en annan slutsats.

Till Gustav Blix vill jag säga att jag inte är säker på att den långsiktiga diskussionen kommer här och nu. Jag tycker att man ska vara tydlig med att det finns en risk. Vi börjar tala om fördragsförändringar och alla jurister tar fram sina böcker och sina exempel. Det är ju bra om vi också pratar om vad det ska innehålla det som vi ska åstadkomma med krishanteringsfunktionen. Det är inte alldeles glasklart. Det framgår av rapporterna att det finns en del definitionsfrågor kvar, som exempelvis: Vad är statsskuld? Det tror man är enkelt, men när man har lyssnat lite inser man att det inte var så enkelt.

Det finns flera saker kvar att definiera. Det är olyckligt om vi inte har en innehållsdiskussion som är färdig innan vi börjar prata fördragsförändring. Det är också olyckligt om diskussionen förs frikopplad från de frågor som är mer långsiktiga och som vi kopplar mer till våra Agenda 2020-ambitioner. Det är konkurrenskraftsfrågor. Det handlar om hur vi ska möta strömningar i världen som tenderar att ifrågasätta handel och öppenhet. Det kommer säkert inlägg på det temat, men jag tror att vi kommer att återkomma till den stora diskussionen om det vid andra möten.

Anf. 7 MARIE GRANLUND (S):

Herr ordförande! Jag vill tacka statsministern för svaret som jag upplever går med på de synpunkter som vi socialdemokrater har. Det är ingen kul situation att påbörja en fördragsförändring, om man uttrycker sig mildt. Jag skulle snarare vilja säga att det är mardrömslikt och kräver mycket av oss alla.

Det är klart att man behöver diskutera mycket mer vad det här innebär, men eftersom frågan kan komma upp på mötet på torsdag och fredag på grund av Tyskland och Frankrike har vi detta medskick till statsministern.

Om det ska påbörjas en ny fördragsförändring kommer det naturligtvis att vara många diskussioner i alla Europas länder. Jag är övertygad om att ett ytterligare medskick för att underlätta processen i Sverige är att lägga mycket större vikt vid den sociala dimensionen, att kunna balansera arbete och kapital och att slå vakt om den svenska arbetsrätten.

Anf. 8 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för föredragningen! Med tanke på tidigare inlägg är vi nog några som hoppas att amerikanska företags PR-strategier inte ska styra EU:s prioriteringar.

Som statsministern nämnde innebar Köpenhamnstoppmötet för att få till ett klimatavtal ett stort misslyckande, framför allt för alla oss som hoppades att avtalet skulle komma till stånd och innebära att vi räddar miljontals liv från konsekvenserna av en skenande klimatförändring. Många har angett förklaringen till misslyckandet vara att världens ledare verkade tävla i att använda störst ord i de högtidliga officiella talen samtidigt som man tog på sig minst åtaganden i slutna rum.

Vi som tillhör vår del av världen är kanske de som har absolut störst möjligheter till ett offensivt och aktivt klimatarbete. Vi är också de som har mest att vinna på att ta oss an en sådan idéskapande utmaning. Vi har en industri- och arbetsmarknadssituation som kräver att idéer skapas och att företag får möjlighet att växa utifrån att vi tar oss an en gemensam utmaning. Ändå har EU antagit en i det närmaste skamligt låg ambition på klimatområdet. Därför vill jag fråga statsministern om det finns några möjligheter att han och Sverige på mötet kommer att lyfta fram frågan att redan nu se om man

kan höja de europeiska klimatambitioner till en minskning av växthusgaserna med 30 procent.

2010/11:6
27 oktober

De låga ambitionerna från länder som vårt och regioner som vår med ekonomiska muskler att göra något verkningsfullt åt klimatproblemen skapade ju i Köpenhamn en misstro mot ambitionsviljan från många utvecklingsländer. Ändå verkar EU nu vara berett att gå in i förhandlingarna med en strategi där man är beredd att ta medel från fattigdomsbekämpning för att vidta åtgärder på klimatområdet. Därför vill jag fråga regeringen om man är beredd att se till att man i slutsatserna gör klart att man inte är beredd att ta medel från fattigdomsbekämpning – det vi brukar kalla biståndsbete – till klimatområdet.

Slutligen, herr ordförande: Ett tilltagande finanspolitiskt arbete inom EU-kretsen, såväl genom slutsatserna av specialgruppens rapport – de kommer att diskuteras flitigt vid mötet mellan stats- och regeringscheferna – som genom det fransk-tyska förslaget om en fördragsändring är precis den framväxt av finanspolitiska muskler på EU-nivå som några av oss varnade för i samband med den svenska folkomröstningen om deltagande i tredje steget av EMU. Att man har en gemensam valuta innebär också att man avkrävs en ökad samordning på det finanspolitiska området och en ökad samordning av sin budgetpolitik.

Det är måhända logiskt för euroländerna att göra en sådan samordning, men jag skulle mena att det är respektlöst mot den majoritet av svenska folket som röstade nej till ett svenskt deltagande i eurosamarbetet att godta regleringar som också innebär att Sverige får underkasta sig ökade regleringar på det finanspolitiska området. Jag är därför högst intresserad av vilka argument statsministern och regeringen har för att Sverige som ett land utanför eurosamarbetet ska ingå i de finanspolitiska regelverk vi enligt specialgruppens rapport på sikt väntas ingå i.

Anf. 9 ORDFÖRANDEN:

Låt mig fylla på med två frågor själv.

Den första frågan är en pendang till Gustav Fridolins. Vilka möjligheter öppnar samarbetet för Sverige på det här området att stabilisera den europeiska ekonomin?

Den andra frågan följer lite upp meningsutbytet mellan Marie Granlund och statsministern. Såvitt jag förstår blir alla

jurister aldrig överens när det gäller den fördragsförändring som diskuteras, men det förefaller ändå vara så att man ska kunna utforma fördragsförändringen på ett sådant sätt att den inte ska utlösa folkomröstningar i länder som Irland, Storbritannien och Tjeckien. Jag vill bara höra statsministerns bedömning i denna fråga.

Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Först och främst håller jag inte med om beskrivningen av hur det var i Köpenhamn. Det kan bero på att jag var i det stängda rummet. Jag skulle vilja säga att framför allt europeiska ledare stred mycket hårt för att världen skulle iklä sig stora och riktiga klimatambitioner.

På plats i Köpenhamn arbetade vi dock med FN:s grund för hur beslutsfattande ser ut i världen. Det innebär att enhällighet krävdes. Med enhällighetskrav kan vem som helst räcka upp handen och säga: Allt det ni andra säger är säkert klokt, men vi är inte med på det. Det blir en beslutsordning som i princip gör att den som vill minst bestämmer takten. Det var alltså ingen spridd känsla att alla förordar lågt tempo, det var bara det att den som ville ha lägst tempo var den som bestämde. Det är viss skillnad.

Vi brukar i andra sammanhang tycka att FN-systemet är bra och att den som klagat på FN-systemet kan berätta hur det i annat fall ska gå till. Vi har ägnat en stor del av efterkrigstiden åt att hitta ett beslutsfattande i Europa som inte bygger på principen att vart och ett av länderna i alla lägen har vetorätt, just för att vi i Europa har märkt att det oftast är en grund för att hela tiden sakta ned viljan att driva igenom politiska ambitioner. I FN-systemet gäller dock detta fortsatt.

Det var också påtagligt för oss att det inte räcker att en del av världen, med utvecklade länder, tar på sig stora åtaganden. Vi kan inte säga till våra befolkningar, våra väljare, att vi nu har löst frågan. EU har nämligen inte ensamt i sin hand att lösa det globala klimathotet. Vi står för ungefär 13–14 procent av de samlade globala växthusgasutsläppen. Vi löser inte detta ensamma.

Vi löser inte heller frågan med mindre än att vi får en ansvarsfull amerikansk klimatpolitik. Om jag trodde på den när Obama tillträdde vet jag att det just nu är i princip iskallt i amerikansk politik, och vad som väntar runt hörnet från det stora valet i USA tror jag att vi alla förstår.

Länkat till detta kan jag även säga att vi utan tillräcklig klimatpolitik som möter detta också från Kina och, får jag lägga till, Indien i realiteten inte ens själva kommer att kunna lösa det. Hur mycket vi än anstränger oss för att minska våra utsläpp kommer det nämligen ändå inte att möta ökningstakten i de länder vi nu talar om. Totalt sett ökar växthusgasutsläppen i världen.

Det vi lärde oss i Köpenhamn var att vi måste få alla att inse att de är en del av ett globalt problem som de också måste ta eget ansvar för. De kan inte tro att någon annan ska lösa det. Min uppfattning är att vi också ska vara en del av det ansvarstagandet. Jag tycker att det är bra att Sverige har tagit på sig nationella, ambitiösa ambitioner som går utöver vad ens en bördefördelad 30-procentsambition på EU-nivå skulle innebära.

Gustav Fridolin frågar mig om vi vid detta möte kommer att kunna föra en diskussion om att föra upp vår ambition, som nu är satt till 20 procent, till de 30 procent som har funnits i EU:s beslut.

Jag ska vara ärlig och säga att diskussionen inte kommer att komma upp den här gången. Jag tror att man kommer att avvakta Cancún – och alla inser att det där kommer att hända rätt lite i detta sammanhang – och sedan tror och förutser jag att detta förmodligen återkommer vid toppmötet i mars nästa år. Det är för att förbereda det kommande möte som ska vara i Sydafrika. Det är dock svårt att säga om världen egentligen har samlat sig till mer av svar där och då.

Ett problem jag upplever är att det när vissa länder trycker på och säger att de ändå ska gå upp till 30 procent har funnits en konditionalitet kopplat till detta. De säger: Vi går upp till 30 procent om motsvarande utvecklingsländer tar på sig motsvarande åtaganden. Allra viktigast är USA.

Om EU gör detta ensidigt släpper vi konditionaliteten, och då kan ni ju fundera på vad vi ska säga till amerikanska politiker när vi träffas.

Ett annat problem som har uppträtt och som jag kanske tycker är allvarligare är att en växande grupp länder dessutom har pekat på en del av de andra länderna och sagt: Om dessa länder gör detta vill vi också att vi går från att täcka hela EU till att basera det på frivillighet. Det vill säga: Vi tillåter en splittring av EU 27. En grupp länder räcker upp handen och säger: Vi är inte med.

Vi har bördefördelat de 20 procenten under en av de tuffaste förhandlingarna jag varit med om under franskt ordförandeskap. Jag vet inte exakt, men det skulle inte förvåna mig om 10–12 länder i dagens Europa skulle säga att de inte är med på uppflyttningen. Vad har vi då åstadkommit?

Ja, då har en grupp länder – det gäller också Tyskland och flera av de andra, som Storbritannien – som redan har nationella mål som går utöver vad en bördefördelning skulle ge tryckt på en förskjutning där vi i grunden lämnar flera länder bakom oss. Det är förmodligen de länder som allra mest skulle behöva höja sina klimatambitioner. Jag är inte säker på att vi då har åstadkommit något för klimatet.

Jag vill vara pådrivande i denna fråga – det har jag sagt till nämnden vid flera tillfällen – men jag vill vara klok, och jag vill att det verkligen ska föra frågan framåt och att det ska bli globala svar. Därför är svaret i dag till Gustav Fridolin att frågan inte går att lösa på detta möte. Att driva på i den riktningen är, menar jag, i dag inte det klokaste beslutet att fatta. Det ska dock naturligtvis inte ursäktas oss från att vara fortsatt drivande, och vi kommer att återkomma till frågan inför marstoppmötet.

När det sedan gäller det ekonomiska ramverket är bedömningen helt enkelt att en gemensam valuta, precis som Marie Granlund påpekade, leder till behov av ansvarsmekanismer för att balansera att valutan är stabil och att man inte får enskilda medlemsländer som kraftigt missköter sin ekonomi. Det är *en* del av det.

Vi har dock märkt – och det visade också finanskrisen – att även vi som är närliggande till euron påverkar varandra. Vi har flera länder som har kopplat sina valutor till euron. Vi är i en sorts skugga, starkt påverkad av vår myckna handel med eurozonen i denna del. Man kan inte tro att Sverige kan säga: Det är ert problem, och nu stänger vi Sverige för den påverkan. Det är inte så vår värld ser ut. Vi får en kraftig påverkan av misskötsel och oro i eurozonen.

Därför tänker vi att det är bättre att vara en del av att få denna lösning stark, bra och välfungerande och gärna med lite svenskt inflytande – även om vi naturligtvis respekterar det faktum att svenska folket har sagt att vi ska stå utanför euron. Vi tror alltså att det tjänar stabilitet och tillväxtförutsättningar väl för Sverige. Så har vi resonerat.

Det ger oss inom ramen för det medlemskap vi har i EU trots allt ett inflytande. Det är alltså skälet till att Sverige i en tänkt förlängning i så fall skulle vara en del just av en permanent krishanteringsfunktion, men återigen: Storbritannien kommer förmodligen att göra en annan bedömning.

När det gäller själva utformningen, som Carl B Hamilton är inne på, är det precis därför det är viktigt att säga att jag inte tror att ens den fransk-tyska överenskommelsen var helt säker på hur det skulle se ut. De nämnde till exempel att man också skulle ta fram detta med rösträttsbegränsningar, vilket är en mycket bredare fördragsförändring.

Jag ser också hur jurister säger att det om man avstår från denna och gör en mycket mindre justering bör vara till exempel rimligt för David Cameron att säga till det brittiska underhuset att detta inte innebär någon kompetensöverföring.

Det borde i så fall också vara förenligt med den irländska grundlagen, som ju konstituerar folkomröstningar vid varje fördragsförändring om det inte har mycket liten betydelse och inte innebär någon kompetensöverföring. Grundbedömningen skulle vara att då utlöser vi inte detta, vilket ju riskerar att fördröja processen och, för att säga det uppenbara, kommer att göra att många länder tillför andra förslag som man också bör ta med i en sådan översyn. Europaparlamentet har redan uttalat att man då vill se ett brett konvent och så vidare.

Jag gör alltså bedömningen att man om det går att få en enighet – förmodligen behöver det analyseras ytterligare – som sagt bör börja med innehållet och sedan försöka avgränsa det till minsta möjliga fördragsförändring. Allt handlar om att lyssna in det som är den tyska invändningen. Annars skulle vi inte diskutera detta.

Den tyska invändningen är att de annars inte kan vara kvar i en krishanteringsfunktion efter 2013. Då kommer ingen att tro på denna krishanteringsfunktion. Detta är trots allt för att åstadkomma en fungerande krishanteringsfunktion, en sorts vakt som står redo när ny finansiell oro drabbar Europa. Det kommer att hända någon gång i framtiden.

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Låt mig göra en liten reflexion över att det finns ett svenskt intresse av att ha en sådan här mekanism. Hade vi

haft en sådan mekanism även när det gäller icke-euroländer hade problemen i Baltikum kanske inte uppstått alls eller i alla fall varit betydligt måttligare. Det hade varit väldigt bra för Sverige och vissa svenska banker, men inte minst för stabiliteten i Östersjöområdet.

Jag vill alltså understryka det statsministern var inne på, nämligen att det ligger ett starkt intresse för Sverige i att vår omgivning är ekonomiskt och finansiellt stabil.

Med det lämnar jag ordet vidare till Fredrick Federley.

Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för en bra redogörelse!

Jag tycker att det är oerhört viktigt att Sverige är tydliga i sin position när det gäller att försöka få våra vänner i Europa att vara väldigt restriktiva. Vi ser nu att Europa är på väg ur krisen, även om det är lång väg kvar. Det finns då alltid en tendens att hänfälla åt att tillfredsställa saker som har fått stå åt sidan under en mycket svår ekonomisk period och därmed riskera att skapa ett ännu större budgetunderskott i ett antal av våra länder.

Jag ser inte att gemensamma mekanismer för kontroll av avarter av ekonomisk skötsel är ett hinder för oss. Det är snarast en ökad trygghet för oss att kunna veta att de saker som sker i Europa inte faller negativt ut också för oss när vi, som under den senaste krisen, har skött oss nästan skolboksmässigt rätt igenom och därmed inte drabbats så hårt av den finansiella krisen. Vi ska komma ihåg att det har varit den största på nära hundra år, och många av våra grannländer har drabbats hårt.

Det är också glädjande att vi inte faller till föga för olika typer av populistiska uttryck i form av skatter på finansiella transaktioner som vi vet – vi har provat i Sverige – de facto inte leder någonvart. Jag vill bara hoppas att den diskussion som kom i efterdyningarna till det fransk-tyska toppmötet inte leder till att man i rådet alltför mycket försvagas i den position man tidigare hade. Det är en klar försvagning att Tyskland har kommit att ge vika på ett antal punkter.

Jag vill åtminstone från Centerpartiets sida uttala det starkaste stöd för regeringens positioner.

Det jag tänkte att jag skulle uppehålla mig vid när det gäller frågan är ett skifte vad gäller miljöpolitiken och det vi

hoppas ska komma i form av det som tidigare kallades klimatavtal. Nu står det ”rättsligt bindande ram”. Man kan antingen tänka sig att någonting har fallerat, eller så kan man försöka vara lite mer optimistisk och hoppas att det innebär en ny öppning i någon annan riktning. Det är lite svårt att utläsa i dessa papper exakt vad det innebär.

Jag skulle bli tacksam om statsministern kunde utveckla lite kring denna diskussion och vilka möjligheter vi de facto har. Statsministern berörde frågan lite i svaret till Gustav Fridolin, men jag tror att det finns mer i detta.

Anf. 13 ORDFÖRANDEN:

Då lämnar jag ordet till Kent Ekeröth, som jag också hälsar välkommen till sitt första EU-nämndssammanträde.

Anf. 14 KENT EKERÖTH (SD):

Tack för det, herr ordförande! Som alla vet är Sverigedemokraterna måna om att bevara Sveriges självständighet så långt det går och även bevara beslutanderätten i Sverige.

Jag råkade titta bland annat på den task force som det pratades om och att man ska initiera nya mekanismer för makroekonomisk kontroll och nytt legalt framework, som vi kallar det. Man kan även titta på specialgruppen för ekonomisk styrning, under punkt 1, där det pratas om att ett antagande av sekundärlagstiftning kommer att krävas för genomförandet av många av rekommendationerna.

Jag undrar hur de här förslagen påverkar Sveriges självständighet, och om det nu är så att makt flyttas från Sverige till EU: Hur ser regeringen på det?

Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Det är riktigt att det har skett, egentligen, en glidning i fraseologin här, där slutssatstexten i klimat- och miljösammanhang talar om ett legally binding framework. Min utgångspunkt är att välkomna det av det skälet att jag naturligtvis många gånger har ställt frågan om varför vi inte kommer längre i den globala ansträngningen, vilket jag också svarade på Gustav Fridolins fråga.

FN:s utgångspunkt har varit att tänka sig ett internationellt bindande legalt dokument. Även om vi i Europa har lite mer av en tradition att förstå detta med att man har internationellt gränsöverskridande bindande legala dokument är det i många delar av vår värld fortfarande någonting som är

mycket önskat och helt oacceptabelt. Det är en återkommande invändning man möter över världen. Det är faktiskt till exempel den amerikanska positionen. Det är väldigt tydligt att en av grunderna för varför man fick ett bakslag kring Kyoto var att hela synsättet i USA var att man inte ska, som de uppfattar det, påtvingas internationella legala dokument.

Jag tror dock inte att det bara är USA som har det synsättet. Det är väldigt tydligt i förhandlingar både med Kina och med Indien att detta faktiskt var huvudinvändningen även där. Jag minns samtal med det indiska ledarskapet där de sade: Vi är nästan beredda att prata om vad som helst, utom att det inte får vara så att ni tvingar in Indien i ett legalt internationellt dokument. Det går nämligen på tvärs med vår syn på indisk självständighet.

En hel del av dessa länder har ju kämpat en del för sin självständighet, och det är liksom ingen liten sak det här att det börjar uppfattas som att man trycks på något ovanifrån.

Därför tycker jag att en felutgångspunkt som har riskerat att hela tiden bromsa de globala klimatansträngningarna har varit idén att alla ska in under samma paraply. Möjligen är det så att genom att börja diskutera framework – det uppfattar jag mer som en bukett – så säger man att det kan vara baserat på olika legala strukturer, så länge – och det är vår utgångspunkt – den samlade effekten av det vi får ihop klarar tvågradersmålet. Så länge det blir tillräckligt bra klimatpolitik kan vi alltså tillåta att det är den nationella, indiska klimatplanen som är en del av detta och inte som en del av ett internationellt legalt ramverk.

Det är mycket vaket att se detta, för det är en klar förskjutning. Frågan är om det då väcker acceptans, för jag uppfattar att ett annat problem vi har, och det är därför jag hänvisar detta till marsdokumentet, är att världen egentligen just nu saknar enighet kring vilken av de här olika förhandlingsvägarna vi ska rycka fram. En del pratar Kyoto med ny åtganderunda, en del talar Copenhagen Accord. Jag nämnde själv i inledningen 140 länder. Det är faktiskt väldigt imponerande. En del säger låt oss fortsätta med FN-spåret.

Det finns invändningar att göra mot vart och ett av dessa tre alternativ, men problemet är att ingen just nu verkar ense om vilket vi ska följa. Att börja referera till att ändå tala om något som är legalt bindande men baserat på framework tror jag alltså är ett steg i rätt riktning. Det är i alla fall min ut-

gångspunkt. Jag kommer därför att biträda det sättet att beskriva det.

2010/11:6
27 oktober

Till Sverigedemokraterna vill jag säga att ordet "självständighet" blir i det här sammanhanget intressant. Svensk ekonomi är djupt integrerad med vår omvärld, framför allt med de europeiska ekonomierna. Vår valuta och mycket av våra ekonomiska förhållanden är en återspeglning av vad som sker i vår omvärld. Vi har lärt oss av gedigen erfarenhet att det här med att tro att man kan isolera sin ekonomi från andra och ändå ha välstånd och bra utveckling, det är något som fungerar väldigt dåligt.

Att föra en ekonomisk politik och ha en syn på sig själv som om det inte hade någon betydelse vad andra tycker eller vad andra gör fungerar inte heller. Till exempel har vi lärt att om man själv ägnar sig åt att ändra sin egen valutas värde för att skapa sig kortsiktiga fördelar börjar grannländerna märkligt nog ha synpunkter på det. Från deras utgångspunkt har vi då nämligen gjort det svårare för dem att klara sig i konkurrensen. Det som blir jobb i Sverige blir jobb förlorade i Norge.

Det kan man kortsiktigt tycka är bra i Sverige, men i Norge tycker de att det är ganska dåligt. Det som då händer är att de riskerar att göra motsvarande motmedel, och så får vi en värld, ett Europa och en omvärld kring Sverige som jobbar med helt felaktiga utgångspunkter.

Vi har varit där. Vi borde visa att vi har lärt oss något av detta, och svaret har varit det europeiska samarbetet. Vi har en gränsöverskridande verklighet, och därför behöver vi ramverk som möter detta.

Då är uppfattningen att vi kan förankra detta i EU-nämnden och med beslut som innebär att vi öppnar för att ta på oss att vara del av en krismekanism som är gränsöverskridande. För mig förstärker det möjligheterna för Sverige att säkerställa att finansiell stabilitet råder och att de ekonomiska förhållandena är bra.

Har Sverige då gett upp något av sin självständighet? Jag har väldigt svårt att se det så. Vi har skapat ett instrument som möter hur vår värld ser ut i dag och som vi är en del av inflytandet över. Det är min utgångspunkt.

För att svara när det gäller själva fördragsförändringen är poängen där troligtvis att det alltså inte handlar om någon stor kompetensöverföring. Vore det så är det flera länder

som har klausuler som utlöser folkomröstningar och krav på djupgående diskussioner. Britterna har ett liknande beslut. Bedömningen just nu – jag har återkommit till det några gånger – är att det inte är det vi talar om i det här fallet, utan det är en mycket mer avgränsad, mindre del för att kunna permanenta något som redan finns som ett provisorium.

Anf. 16 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Tack, statsministern, för en intressant redogörelse kring de frågor som kommer upp på mötet i slutet av veckan!

En del i det är ju specialgruppen för ekonomisk styrning. Egentligen kan man säga att alla frågor som diskuteras på ett eller annat sätt har bäring på ekonomi, och det berör Sverige till väldigt stor del. Sverige är ju naturligtvis ett litet land, både i EU och i det globala, eftersom G20-mötet kommer att handla om den globala nivån. Samtidigt är Sverige mycket beroende av omvärlden och alla EU-ländernas ekonomi, och därför blir just frågan om den ekonomiska styrningen inom EU naturligtvis oerhört viktig för Sverige att också bevaka.

Det kommer att krävas strukturella reformer, och det är man inne på i flera av punkterna som kommer upp på mötena mycket kring de offentliga finanserna. Samtidigt tänker man på de ganska upprörda känslor som finns i både Grekland och också nu i Frankrike kring pensionsreformer. Som svensk ser man naturligtvis pensionsreformer och andra stabiliserande faktorer som oerhört viktiga för att hålla igen i de offentliga finanserna. Många säger att i dag är det egentligen företagen som konsoliderar sig på många sätt men inte ländernas offentliga finanser. Det är där vi egentligen har det stora problemet inom EU i dag.

Därför är det oerhört viktigt med strukturella reformer, och min fråga är lite grann: Även om alla länder själva måste fatta beslut om sina ekonomier, hur ser statsministern på viljan till nödvändiga reformer och åtgärder i de enskilda länderna där det är stor kris? Vad kan EU göra? Vi säger ju också ”en för alla, alla för en”. Vad kan EU egentligen göra för att stödja länder att våga ta svåra beslut som krävs för att få en budget i balans?

Anf. 17 JONAS SJÖSTEDT (V):

Tack, statsministern, för redogörelsen!

Det här är ett skolboksexempel på att euron har misslyckats. Att länder med helt olika finansiella och ekonomiska förutsättningar ska bedriva samma valutapolitik i steg två måste försöka styras upp på rätt kurs genom en centraliserad finanspolitik. Det är det vi ser som händer just nu.

Som jag ser det är slutsatserna för specialgruppen för ekonomisk styrning ett väldigt djupt ingrepp i ländernas möjligheter att bedriva en självständig finanspolitik. Det kan vara hänt när det gäller euroländerna, för de är ju i en speciell situation, bundna till varandra som de är. Men det anmärkningsvärda är att man utsträcker förpliktelserna även till icke-euroländer, även vad avser sanktionsmöjligheter, och det är något helt nytt som vi ser här.

Det är det som är så allvarligt för svensk del. Som jag ser det går det fullständigt stick i stäv med folkomröstningens beslut 2003, då en majoritet av svenska folket röstade nej till EU:s valutaunion just för att inte få en centralstyrd finanspolitik. Det är alltså en brist på respekt för folkomröstningens resultat som ligger inbyggd i detta.

Jag avvisar också att EU-kommissionen här ska ges en större roll på rådets bekostnad. Jag menar att det saknas rättslig grund för det nya beslutsförfarandet med omvänd kvalificerad majoritet. Jag undrar: På vilken artikel i fördraget grundas den sortens beslutsförfarande? Jag har inte hittat det någonstans i alla fall.

Som kanske har framgått är vi alltså inte så förtjusta i slutsatserna i den här rapporten.

Innan jag kommer till mina frågor ska jag helt kort också säga att på klimatområdet tror vi att verkligt ledarskap är att utgå från vad klimatet behöver. Då är 30 procent lite. Det är det minsta EU kan säga redan nu. Det är att ta ledarskap för klimatet.

Om det blir en fördragsändring anser vi att Sverige ska lyfta upp frågan om ett socialt bindande protokoll i fördraget som skyddar arbetsrätten för arbetskraft som rör sig över Europas gränser. Blir det en fördragsändring ska även frågan om svenska kollektivavtal från dag ett lyftas upp.

Så till mina frågor. När det gäller åtgärderna för icke-euroländer och sanktionsmöjligheterna som ligger i detta, anser statsministern att reglerna som styr dessa sanktionsmöjligheter ska ingå i fördragsändringen? Ska de fördrags-

fästas? Om de inte gör det, på vilket sätt ska de rättsligt förankras i EU-fördraget? Det är den första frågan.

Den andra frågan gäller den permanenta krishanteringsmekanismen. Den kostar ju en del pengar för euroländerna att betala till de länder som hamnar i djup kris. Det är osäkert om man får tillbaka de pengarna om ett land ställer in betalningarna. Är statsministern beredd på att även icke-euroländer ska bidra ekonomiskt till en sådan krishanteringsmekanism, att till exempel Sverige ska rycka ut med skattebetalarnas pengar när det är Portugals eller Spaniens tur nästa gång?

Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Désirée Pethrus Engström ställer en i Europa väldigt viktig fråga just nu: Vilken vilja finns till reformer för att möta det faktum att vi i många länder har ett svårt läge när det gäller de offentliga finanserna?

Man bör se att det är många regeringar som nu kämpar väldigt hårt med att försöka skapa bättre ordning i offentliga finanser, med, som känt är, folkliga reaktioner. Man tycker att det som föreslås är felavvägt eller felaktigt.

Det är dock viktigt att påpeka, och jag återkommer till det för det är också en del av svaret till Jonas Sjöstedt, att vi anser att rätt uppbyggda nationella ramverk i realiteten ska säkerställa att man inte försätter sig i den situation där flera av länderna nu befinner sig. Det är så djupgående skuldnivåer att det dels i sig kommer att ta lång tid att komma i balans, dels riskerar det att vara så att man är dåligt rustad för nya tillkommande problem. Det såg vi redan i den här krisen.

Det är klart att om ett land möter en finanskris eller en ekonomisk nedgång, som trots allt har en återkommande frekvens, med att ha ett budgetunderskott på 3–4 procent redan vid ingången i krisen, ja, då har man mycket djupgående problem. Där är flera av våra grannländer i realiteten.

Då är det brister i nationell budgethantering, för om man säger att vi har valt att kraftigt underfinansiera vår budget år ut och år in och vi skickar notan till framtida generationer är det egentligen inte ett svar till den befolkningen. Det borde inte vara svaret från någon.

Det som nu sker är kraftfulla saneringsåtgärder, därför att flera ekonomier försöker ta sig ur det här läget. Den viljan finns, men ett dilemma har varit, för att komma närmare

EU:s institutioner och också svaret på hur man ska se på euron. Dels sades att euron kan bli stabil om de ingående länderna är välskötta och sköter sina ekonomier väl, dels har det varit en diskussion om huruvida någon möjligen släpptes in för tidigt och på felaktiga grunder i eurosamarbetet, apropå huruvida euron har lyckats eller misslyckats. Det vill säga, det bygger i grunden på att det är välskötta ekonomier, annars får vi den typen av tendenser att någon som missköter sin ekonomi i realiteten sätter tryck på andra att ta större del av ansvaret.

Jag vill också påpeka en annan sak och det gäller det här som har uppträtt under finanskrisen, apropå länder som möjligen ställer in betalningarna eller inte. Vi har ju inga exempel på det i vårt närområde. Vår erfarenhet är att den som hamnar i problem också gör rätt för sig. Sverige har i realiteten flera egna exempel nu. Vi har ju satt ihop bilaterala paket både för Island och för Lettland. Där förutser vi att vi kommer att återfå det vi går in med och att vi dessutom får en ersättning för den ansträngning vi gör. Därmed har vi inte åsidosatt svenska skattebetalares intressen.

Det är klart att det kommer att vara växande krav. Dels handlar det om återbetalningsskyldighet, dels måste man sätta in kraftfulla åtgärder för att ens grannländer ska vara beredda att komma till hjälp och stöd. Jag skulle vilja säga att det delvis är därför de här diskussionerna har kommit upp. Man vill säkerställa att det verkligen finns mekanismer som gör att länder tar sitt eget ansvar och inte försöker ta den enkla vägen ut, att avstå från reformer och att avstå från att ta ett statsfinansiellt ansvar. Det är precis det som den europeiska diskussionen nu handlar om.

Jag vill bara understryka att vi i vår egen historia hade ett Europa utan denna typ av ramverk, utan denna typ av samordning. Det ledde bara till kraftfulla konjunkturer som närmast övergick i depressionstendenser och att Europa förlorade konkurrenskraft. Den som tror på det vägvalet har på något sätt glömt vår egen historia. Risker är att det är så vi kommer att göra oss själva fattiga och se andra delar av världen växa förbi. Det här menar jag är ett sätt att säkerställa att vi möter situationen med ordning och reda i ekonomin och snarare diskuterar konkurrenskraft, alltså mycket av det som ingår i 2020-agendan.

Jag tycker att det är ett mycket viktigt möte som jag ska på. Det är mycket viktiga diskussioner för Europa om vilket vägval vi gör. Det är inte givet, därför att det är med enorm press på Europas regeringar som de här saneringsprogrammen nu genomförs, för att säga det uppenbara.

När det gäller vad som möjligen blir innehållet i fördragsförändringar har jag inte för handen exakt hur den avgränsningen ser ut. Jag har också delvis gjort en poäng här i dag av att jag tycker att man börjar med innehållet och sedan diskuterar man fördragsförändringar. Min uppfattning, som jag anmäler till nämnden, är att den bör vara mindre snarare än större och att det till och med förs en diskussion om det verkligen behövs en fördragsförändring. Mycket av krishanteringsmekanismen skulle i realiteten kunna byggas på befintligt fördrag.

Detta är väldigt mycket en tysk invändning, som jag har berättat. De menar att deras egna grundlagsexperter kommer att invända. Den tyska förbundsdagen kommer inte i realiteten att acceptera en övergång till en permanent krishanteringsmekanism med mindre än att de upplever att det blir ett tydligare fördragsstöd. Då blir det förmodligen en mycket liten justering vi talar om.

Huruvida sanktionsmöjligheter ska vara inskrivna och exakt hur de ska utformas är vi i dag faktiskt inte ense om. Det finns sanktionsmöjligheter jag inte tror på, som att börja dra in rösträtt. Vi har snarare önskat oss en högre grad av automatik i sanktionsmöjligheterna. Jag inser att Jonas Sjöstedt inte tycker att det är rätt svar, men vi tycker att det är bättre att det faller ut med automatik än att det blir någon sorts grund för en politisk bedömning.

Det vi har lärt oss är att sanktionsmöjligheter som ska ta vägen via en politisk bedömning blir sanktionsmöjligheter som inte används. Då har vi på något sätt inrättat skötselåtgärder som ska säkerställa inför medborgarna att det är ordning och reda som vi när det verkligen gäller inte använder. Då blir onekligen diskussionen vad syftet var med det, framför allt om det är väldigt jobbigt att få dem på plats.

Det är helt riktiga frågor, men de är inte helt färdiga. Därför är också min slutsats att även om jag vet att Angela Merkel kommer att kräva ett stöd för en kommande fördragsförändring kommer vi att påpeka att vi vill se mer av innehåll och mer av analys och förmodligen återkomma både i det

Anf. 19 PYRY NIEMI (S):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för en intressant föredragning! Jag vill först inskräpa och instämma i det som både Vänsterpartiet och Miljöpartiet har sagt avseende den 30-procentiga utsläppsminskningen på EU-nivå. Vi socialdemokrater anser att det borde vara en skälig svensk hållning att driva en politik som jag vet att enskilda statsråd har gett sken av att man också anser vara nödvändig, att det ska vara minst en 30-procentig utsläppsminskning även på EU-nivå.

Vi anser även att det här är den typ av politik som får genomslag på så sätt att den som vill minst får bäst betalt, så även på EU-nivå. Statsministern har också anført att det sker även internationellt. Detta torde vara en av de viktigaste klimatfrågor som vi har. Att kunna minska klimatutsläppen till en 30-procentig nivå är som jag ser det en miniminivå.

Då är min fråga till statsministern: Varför söker inte statsministern ett brett parlamentariskt stöd i en fråga som jag tror att också minoriteten i riksdagen, det vill säga de borgerliga, har en uppfattning som överensstämmer med De rödgrönas, nämligen att ha minst en 30-procentig utsläppsrevision av växthusgaserna på EU-nivå?

Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr ordförande! Tack, statsministern, för en bra genomgång!

Jag har egentligen två korta frågor på två lite olika områden. Det ena är att jag gärna skulle vilja höra statsministerns reflexion kring de parallella processer som har pågått, både i specialgruppen, som lämnar sin rapport nu, och i kommissionen, som kom med sina förslag några dagar innan. Vi har haft dem uppe till subsidiaritetsprövning i finansutskottet.

Kommer båda dessa förslag att diskuteras på mötet eller är det bara specialgruppens? För man in och länkar dem samman? Jag uppfattar det som att kommissionen går lite längre och att vi i Sverige kanske uppskattar kommissionens förslag mer. Jag vet inte. Jag får höra vad statsministern säger om det.

En helt annan fråga handlar om det toppmöte med Ukraina som också ska diskuteras. Eftersom det är det första

toppmötet som EU har med den nya regeringen skulle jag vilja veta vilka förväntningar statsministern har och vilken linje statsministern tycker att EU bör driva i diskussionen med den nya regeringen i Ukraina.

Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Tack, statsministern, för svaret när det gäller meningsutbytet om klimatpolitiken!

Statsministern anför att det regelverk och den beslutsprocess som vi har inom FN-systemet leder till att den som vill minst får mest och att det leder till en sänkning av ambitionerna – en logisk kullerbytta i argumentationen. Senare argumenterar statsministern mot att EU höjer sina ambitioner. Menar man att ambitionerna behöver höjas globalt och att var den lägsta ribban läggs blir avgörande är det så klart viktigt att de regioner som har de ekonomiska musklerna att gå före också gör det.

Som ett argument mot att EU ska ha den typ av ambitioner som klimatets allra lägsta nivå behöver anför statsministern att det råder en iskylla i den amerikanska klimatpolitiken. Den iskylan, som riskerar en global uppvärmning, måste ju tinas på något sätt. Jag kan inte se hur den kan tinas på annat sätt än att vi som ekonomisk region går före och visar vilka möjligheter det innebär att faktiskt driva en offensiv klimatpolitik, att det är en offensiv klimatutmaning som leder till nya jobb, ökat företagande och en ekonomi som ger människor framtidstro. Det ger faktiskt argumentation också för amerikanska politiker som vill tina upp sin klimatpolitik.

Där undrar jag hur statsministern resonerar men också hur det ser ut i EU-kretsen, om det finns länder som vi kan knyta till oss som faktiskt önskar en ökad ambition på klimatområdet.

Anf. 22 ORDFÖRANDEN:

Låt mig avsluta den här rundan med mer av en egen reflexion. Statsministern redovisade här den hållning som till exempel Indien och USA har vad beträffar begreppet självständighet eller oberoende. Den har ju funnits i Europa. Det är den som har lett Europa till återkommande katastrofer under 1900-talet.

Det är det som gör Europa annorlunda än andra världsdelar. Här har man dragit en slutsats av att nationalism går ut

över grannarna, har gått ut över grannarna. Det gäller naturligtvis inte bara konkurrensdevalvering. Det är en mild form av nationalism som drabbar grannarna. Det är väldigt viktigt att ha i åtanke de olika historiska erfarenheter som länderna i Europa har till skillnad mot resten av världen.

Övriga världen avundas många gånger Europa och Europasamarbetet, men man ska ha klart för sig att det är fram-
sprunget ur väldigt dramatiska och hemska erfarenheter från 1900-talet, att nationalism är någonting negativt. Den måste vi hålla tillbaka. Vi måste hålla den nere. Det är lätt att bli populär på nationalism, men det är också väldigt lätt att det spiller över på grannarna och skapar elände. Det måste man ha klart för sig.

Albanien var ett europeiskt land, men det var inget föregångsland. De var väldigt självständiga i en formell legalistisk mening, men de var helt osjälvständiga när det kom till själva innehållet i människornas levnadsförhållanden.

Med denna filosofiska reflexion lämnar jag över ordet till statsministern för att svara på frågorna.

Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Från Socialdemokraternas sida antyds mycket riktigt att det i Alliansen naturligtvis också finns höga klimatambitioner. Ni tittar förmodligen på Centerpartiets representant, men det gäller också i övrigt. Jag har försökt att redogöra för hur jag upplever läget just nu kring de internationella klimatförhandlingarna och förutsättningarna för att få ett globalt genomslag.

Det är viktigt att säga några saker också som svar till Gustav Fridolin. Vi tror absolut i grunden att det är bra med ett omställningstryck för att få en grönare ekonomi. Vi tror att det rätt hanterat ger framtidsjobb. Ska klimatet hålla ihop och vår värld bli bättre i användandet av ändliga resurser måste vi bli mer klimateffektiva och mer klimatsmarta i vårt sätt att producera och vårt sätt att leva.

Vi tror att Sverige på många kanter är ett föregångsland, men det finns också många andra som nu jobbar med omställning, som använder ekonomiska styrmedel. Det finns förmodligen en väldigt bred uppslutning i Sverige kring att vi ska ha höga ambitioner. Det var därför jag hänvisade till att vi har ett nationellt reduktionsmål på 40 procent. Jag vet att oppositionen har uttryckt ännu högre ambitioner, men det

är trots allt avvikande högre än hela vår omvärld att vi har lagt oss på den nivån. Tyskland har också ett 40-procentigt reduktionsmål. Alla andra ligger lägre. Jag tycker trots allt att detta är klokt. Hanterar vi detta rätt kommer vi att tidigt kunna komma ut med klimatriktiga och energismarta lösningar som kan ge jobb för framtiden.

Man ska naturligtvis också ärligt säga att mycket av detta ser vi också växa fram i Indien och i Kina. I USA, som nämndes här, finns det en väldig boost i den gröna ekonomin, om jag får uttrycka det så. Det gäller både Kina och USA. Det är faktiskt väldigt intressant att följa. Det är en sorts marknadsekonomisk utveckling där man på de grunderna också kommersiellt tänker att det här är framtiden.

Jag är mer bekymrad över det politiska landskapet för att driva processen framåt. Och varför är det viktigt? Jo, det är för att utan politik och överbyggnad blir det mycket svårare att enas om hur klimatstyrningen ska se ut. Då blir det bara mer av marknad och möjligen konsumenttryck, bra så, men som den marknadsliberal jag är tror jag att om detta ska fungera måste det också finnas en politisk styrning. Den måste vara gränsöverskridande och utgöra en sorts tryck på dem som inte vill så mycket eller som i hög grad bidrar till kraftig nedsmutsning av vår jord, alltså som försöker bygga utveckling på rejäl fossilbränsleanvändning och göra om våra misstag som vi en gång gjorde, fast 150 år senare och med större kunskap, för det är trots allt det vi ser. Där finns anledning att vara mer bekymrad. I den delen är den amerikanska politiken iskall. Det är inte iskallt i hela USA, men den amerikanska politiken har ingen energi i klimatfrågan. Och jag förutser att det med ett skifte över till en republikansk majoritet kommer att innebära ännu mer av ointresse från amerikansk sida. Den ständigt perfekta ursäkten för snabbväxande utvecklingsländer är: Varför ska vi anstränga oss utan amerikanska åtaganden? På det sättet kommer vi tillbaka till ett läge där vi inte får tempo i de globala ansträngningarna. Politiken får inte styrningen på plats, även om allt det andra positiva händer.

Tillbaka till Sverige och frågan om 30 procent. Varför gör vi då inte en ensidig uppjustering till 30 procent? Jag ska anhängiggöra två frågor kopplade till detta. Släpper vi därmed konditionaliteten måste vi trots allt vara medvetna om vad vi gör. Går vi upp till 30 procent och därmed släpper

konditionaliteten, tror jag att vi saknar påtryckningsmedel. Men då kan man säga att det är viktigt att vi visar att vi ligger före.

Min nästa fråga är också, när det sägs 30 procent på EU-nivå: Vilket EU? Är det alla 27 EU-länder, eller ska vi acceptera det som nu växer fram, att kanske 10–12 länder säger att då är de inte med? Utan att veta exakt kan jag nämna två länder som jag har lite spaning på i det här sammanhanget, tunga industrinationer med stort fossilbränsleberoende, Italien och Polen. Hur gör de då? Kommer de att ingå i ytterligare klimatansträngningar? Eller säger de att den del av att nå 30 procent samlat som vi avstår från är det någon annan som får ta på sig? Och vem är det, vem ska ta på sig det? Ska tyskar göra det eller svenskar? Hur ska den lösningen se ut?

Jag har lärt mig att man måste ha svar på följdfrågorna, och det upplever jag att vi inte har just nu. Ni ställer frågan till mig om jag vill att hela EU ska ta på sig att nå upp till 30 procent. Absolut, det vill jag vara med om. Det vill jag att den polska regeringen ska hålla med om. Det vill jag att den polska regeringen ska föra en klimatstyrande politik för att åstadkomma. Men jag vet att vi inte är där just nu, så jag är öppen inför EU-nämnden med hur jag tror att förhandlingsläget de facto ser ut.

Nu är inte sista ordet sagt, och Sverige ska vara pådrivande. Och tro mig, vi har pratat tio gånger längre om klimat nu än vad jag kommer att göra i Bryssel på torsdag och fredag. Det tror jag kommer att stå sig i återrapporteringen. Jag menar vad jag sade, att jag tror att vi har anledning att på marstoppmötet förbereda och se om det finns någon framflyttning att göra och att vi i så fall möjligen har svar på de frågor som jag har antytt här.

När det gäller skillnaden mellan task forcens och kommissionens förslag har kommissionen sin individuella rätt att väcka egna förslag och har, ska jag väl ärligt säga, från mina utgångspunkter ett delvis bättre förslag än det som task forcen har för hur jag tror att det här ska utformas. Det ska gå till finansministrarna och kommer att prövas fram till nästa sommar. Det är alltså inte det vi förhåller oss till nu. Men det blir som det alltid blir, att det kommer att hänvisas till att vi vet att det dokumentet finns och är närliggande.

Nu blir det avrapportering och synpunkter på task forcen, förmodligen med någon sorts uppdrag till Herman Van

Rompuy att förbereda detta ytterligare och analysera en del av de frågor som Jonas Sjöstedt ställde för att kunna återkomma. Vi tror att kommissionen har ett oss mer närliggande synsätt, men det får vi se. Jag vet inte exakt hur det landar.

När det gäller Ukraina är presidenten Janukovitj nu på plats på sitt första toppmöte. Det är viktigt att komma ihåg att detta vidsträckta land alltid har en europeisk del och en del som går i en annan riktning. Vi har all anledning att säkerställa att den europeiskt lutande delen är viktig och har inflytande. Vi har ett strategiskt intresse av att reformpolitik bedrivs i en anda och en riktning som ska passa Europeiska unionen. En del av de diskussioner som ska föras handlar om associationsavtal, frihandelsavtal och möjligheter för viseringsfrihet. Det är sådant som är viktigt för dem men som gör det möjligt för oss att sätta tryck på en reformpolitik som skapar ett demokratiskt samhälle med mediefrihet och större öppenhet än vad som är fallet i dagens Ukraina. Så förs de diskussionerna.

Jag vet av egen erfarenhet att för Ukraina är de här toppmötena mycket viktiga och att det trots allt är en stor politisk ambition att närma sig Europa. För mig och från svensk utgångspunkt är det viktigt att vi fortsatt kan behålla Ukraina som en strategisk partner, framför allt i ett Europa som ju ibland, som ni vet, tenderar att mer tycka att vi nu ska titta inåt mot dem som redan är medlemmar och fundera mindre på hur utvidgningen och det bredare ska se ut. Där tycker jag att Sverige ska vara en fortsatt röst för ett bredare tänkande med östligt partnerskap och med strategiska avtal av det här slaget. Därför tycker jag att detta är ett väldigt viktigt toppmöte.

Anf. 24 FREDRICK FEDERLEY (C):

Herr ordförande! Jag skulle vilja ställa en fråga till statsministern. Det är ju inte bara de parallella processer som vi ser mellan kommissionen och task forcen som nu sker, utan det blev ett ytterligare och tredje spår i diskussionerna om ekonomin i samband med toppmötet mellan Frankrike och Tyskland. Hur upplever statsministern att det här har mottagits i råds-kretsen? Jag förstår om statsministern inte kan vara helt öppenhjärtig, men hur är tendensen? Det är ju också en utmaning gentemot delar av den europeiska institutionen

som rådet utgör i någon mån. Det skulle vara intressant att bara få en reflexion över detta.

2010/11:6
27 oktober

Anf. 25 KENT EKEROTH (SD):

Jag ska bara kommentera det statsministern sade tidigare, att Sveriges ekonomi inte är frikopplad från resten av världen. Det har vi aldrig påstått. Vi menar bara att självständighet för Sverige givetvis är att föredra, så att vi i varje enskild situation kan avgöra vad som är bäst för vårt land och inte vad som är bäst för Tyskland eller något annat land. Det var ingen fråga utan mer ett påstående.

Anf. 26 DÉSIRÉE PETHRUS ENGSTRÖM (KD):

Herr ordförande! Jag har en sista fråga, och den gäller toppmötet med Ryssland. I de handlingar som vi har fått står det att särskild uppmärksamhet kommer att ägnas åt människorättsdialogen. Vad tror statsministern kommer att vara innehållet i den? Vad kommer ut där? Kommer Sverige att ha något bidrag i den delen?

Anf. 27 JONAS SJÖSTEDT (V):

Herr ordförande! Jag vill först bara klargöra att Vänsterpartiet anmäler avvikande mening vad avser specialgruppen för ekonomisk styrning samt 30-procentsmålet i Cancúnförhandlingarna.

Sedan skulle jag vilja återkomma till mina två frågor.

Jag förstår att den här diskussionen naturligtvis rör sig hela tiden. Jag är också säker på att ni har gjort bedömningar och fördragsstudier. Gör ni bedömningen att det går att införa sanktionsåtgärder mot icke-euroländer utan fördragsändringar och i så fall på vilken rättslig grund? Det är den första frågan.

Den andra frågan är: Är statsministern öppen för ett scenario där Sverige fullt ut ingår i en permanent krishanteringsmekanism även ekonomiskt för euroländer som hamnar i kris?

Anf. 28 ORDFÖRANDEN:

Jag vill fråga Jonas Sjöstedt om det är en avvikande mening avseende den ekonomiska styrningen. Jag har uppfattat att du bara har varit emot att icke-euroländer ska omfattas.

Anf. 29 JONAS SJÖSTEDT (V):

Jag har det skriftligt här och kanske ska lämna in den avvikande meningen senare. Den gäller både kommissionens roll och den omvända kvalificerade majoriteten i icke-euroländer. Det är specificerat här, men jag kanske kan lämna den till protokollet.

Anf. 30 ORDFÖRANDEN:

Den avvikande meningen måste ju vara ett alternativt mandat till statsministern. Det kan inte vara reflexioner i största allmänhet om den europeiska utvecklingen.

Anf. 31 JONAS SJÖSTEDT (V):

Nej, men om ni vill klarar jag gärna ut det omedelbart. Vi anser att man inte ska rösta för att det införs sanktionsmöjligheter för icke-euroländer, vi går emot den omvända kvalificerade majoriteten och vi anser att EU-kommissionen inte ska ges större inflytande över beslutsförfarandet vad gäller sanktionsmöjligheter. Vi anser att Sverige ska motsätta sig dessa ståndpunkter i förhandlingarna.

Anf. 32 ORDFÖRANDEN:

Okej, det innebär mer av status quo, om man säger så.

Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M):

Herr ordförande! Den sedan länge etablerade tågordningen i EU är att inför toppmöten avhålls ett fransk-tyskt bilateralt möte. Det kan sägas om dessa möten att de i bästa fall är ett slags motor men ibland en grund för livlig diskussion när vi ska förhålla oss till de slutsatser som de två länderna kommit fram till.

Jag tycker att man korrekt ska beskriva att det är två länder som tar ett omfattande ansvar för att EU ska kunna fungera, för att EU har byggts upp och kommit på plats. Med sina finansiella bidrag och bidrag på andra sätt möjliggör de ju de facto EU:s styrka, för att säga rätt saker i rätt ordning här. Men det är klart att det under svenskt ordförandeskap och vid andra tillfällen ibland lett till diskussioner, och så har det också gjort den här gången. Det är naturligtvis beroende på att det är alldeles uppenbart för alla att det har förts en förhandling med ett givande och ett tagande. Det franska synsättet är att den del som sanktionen ska användas för mer ska gå via rådet och mer peka ut till exempel förlust av röst-

rätt eller liknande, medan det tyska synsättet, som jag tycker är mer likartat det svenska, är att sanktionerna ska vara mer ekonomiskt inriktade och att det ska vara mer av automatiska sanktioner. De har mötts i en förhandling som nu har varit föremål för livlig diskussion, och som delvis också måste vidareutvecklas. Det är väl det öppna förhållandet till det mötet.

MR-diskussionen med Ryssland är på likartat sätt som den vi för med många andra länder, såväl bilateralt som vid EU-ordförandeskapets möten. Det handlar ofta om enskilda individer och exempel, väldigt ofta om rättsstatens metoder och sätt att fungera, om mediefrihet, hantering av Internet och den typen av frågor. Vi är av den bestämda uppfattningen att genom att de här frågorna tas upp i dialogform blir det just en dialog, det vill säga att vi bryter våra ibland olika synsätt. Men det blir också ett sätt att sätta tryck på en utifrån europeiska värderingar och synsätt förhoppning om en utveckling i mer öppen riktning. Jag kan till exempel berätta att när jag var på mitt bilaterala möte i Moskva passade jag också på att träffa representanter för ryska mer fristående medier och personer som är väldigt integrerade i Internetmiljön. Det är några av de mest intressanta möten man kan ha för att förstå Rysslands utveckling. Det är den typen av diskussioner som jag förutser.

När det gäller Jonas Sjöstedts frågor – möjligen kommer inte mina svar att imponera så mycket eftersom Jonas Sjöstedt redan har reserverat sig mot hur jag svarar, men så kan det vara i politiken – är det vår uppfattning att det går att hitta en lösning som utsträcker sanktionsräckvidden utanför eurogruppens länder. Det var faktiskt en sådan diskussion uppe kopplad till Grekland. Det är ett ansvarstagande som går utöver eurozonens länder när det gäller att finansiera eller vara med och finansiera lösningar för enskilda länder med betalningsproblem.

Jag ska förklara det återigen med att vi inte upplever det, om det hanteras rätt, som ett sätt att förslösa svenska skattepengar, att det inte finns någon poäng och att ingenting kommer tillbaka. Tvärtom bedömer vi det dels som ett sätt att ge möjlighet till lån för vilket vi får betalning, dels att det säkerställer att de problem som de här resurserna försöker lösa inte sprider sig också till oss. Sedan får det i varje enskilt fall vara en diskussion.

Jag tycker att ordförandens hänvisning till situationen i Baltikum i detta sammanhang är riktig och viktig. Vi valde att gå in med en nordisk, delvis också IMF-baserad, lösning för Lettland. Lettland har också gjort stora egna uppoffringar. Det är ett land som många förutsåg skulle få ännu större problem än vad det de facto fram till nu har fått. Samtidigt är det viktigt att säga att utan den här formen av stöd och betalningslösningar, som vi var med och utformade, hade det inte varit möjligt, tror jag. Det i sin tur har en återkoppling till att det är bra för omvärlden och också för svensk ekonomi att en sådan lösning kom på plats.

Återigen: Vi lever i ett beroendeförhållande till varandra, så svaret är ja också på frågan om det kan komma i fråga. Vi har markerat att vi tycker att det måste vara varje enskilt lands utanför eurozonen eget beslut att i så fall vara en del av och ställa upp på en sådan lösning.

Anf. 34 ORDFÖRANDEN:

Jag ska försöka sammanfatta detta. Jag har beträffande ekonomisk styrning uppfattat att avvikande mening anmälts från Jonas Sjöstedts sida.

Anf. 35 GUSTAV FRIDOLIN (MP):
Och från Miljöpartiets sida.

Anf. 36 ORDFÖRANDEN:

Miljöpartiet instämmer alltså. Jag vill fråga Kent Ekeröth hur det är med SD.

Anf. 37 KENT EKERÖTH (SD):

Vi anmäler också avvikande mening rörande den ekonomiska styrningen – bland annat det som nämnts om överstatligheten, att det ska vara en sekundär lagstiftning. Vi anmäler avvikande mening även när det gäller punkt 8 om Ukraina. Vi ser det som ett försteg in i EU där vi inte vill se Ukraina.

Anf. 38 ORDFÖRANDEN:

Jag uppfattar att Vänsterpartiet och Miljöpartiet gemensamt anmäler avvikande mening beträffande ekonomisk styrning och att Sverigedemokraterna själva anmäler avvikande mening. Därmed är vi klara med den ekonomiska styrningen.

Beträffande klimatavsnittet och minst 30 procents utsläppsreduktion undrar jag om jag ska uppfatta det så att det är en gemensam avvikande mening från de rödgröna partierna. Okej, därmed är det uppfattat.

2010/11:6

27 oktober

Anf. 39 GUSTAV FRIDOLIN (MP):

Herr ordförande! Det gäller såväl den 30-procentiga minskningen som frågan om att pengar till att lösa frågan om klimathotet inte ska tas från fattigdomsbekämpningen.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Jag ser att man nickar instämmande från de andra två rödgröna partierna.

Trots dessa avvikande meningar kan jag sammanfattningsvis konstatera att det finns en majoritet för regeringens ståndpunkt på alla punkter som tagits upp i statsministerns föredragning samt i svaren och frågorna.

Tack för i dag!

Innehållsförteckning

1 § Möte i Europeiska rådet.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN	1
Anf. 2 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	1
Anf. 3 ORDFÖRANDEN	4
Anf. 4 MARIE GRANLUND (S)	5
Anf. 5 GUSTAV BLIX (M).....	6
Anf. 6 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	6
Anf. 7 MARIE GRANLUND (S)	8
Anf. 8 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	9
Anf. 9 ORDFÖRANDEN	9
Anf. 10 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	10
Anf. 11 ORDFÖRANDEN	12
Anf. 12 FREDRICK FEDERLEY (C).....	13
Anf. 13 ORDFÖRANDEN	13
Anf. 14 KENT EKEROTH (SD)	13
Anf. 15 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	14
Anf. 16 DÉSIREE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	15
Anf. 17 JONAS SJÖSTEDT (V)	16
Anf. 18 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	17
Anf. 19 PYY NIEMI (S)	19
Anf. 20 ELISABETH SVANTESSON (M).....	19
Anf. 21 GUSTAV FRIDOLIN (MP)	20
Anf. 22 ORDFÖRANDEN	20
Anf. 23 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M).....	21
Anf. 24 FREDRICK FEDERLEY (C).....	23
Anf. 25 KENT EKEROTH (SD)	23
Anf. 26 DÉSIREE PETHRUS ENGSTRÖM (KD)	23
Anf. 27 JONAS SJÖSTEDT (V)	23
Anf. 28 ORDFÖRANDEN	24
Anf. 29 JONAS SJÖSTEDT (V)	24
Anf. 30 ORDFÖRANDEN	24
Anf. 31 JONAS SJÖSTEDT (V)	24

Anf. 32 ORDFÖRANDEN.....	24	2010/11:6
Anf. 33 Statsminister FREDRIK REINFELDT (M)	24	<u>27 oktober</u>
Anf. 34 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 35 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	26	
Anf. 36 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 37 KENT EKEROTH (SD).....	26	
Anf. 38 ORDFÖRANDEN.....	26	
Anf. 39 GUSTAV FRIDOLIN (MP).....	26	
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	26	